

Степенко В. А.,

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ЩОДО ДЕЯКИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДОГОВОРУ ПОВІТРЯНОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ

Розвиток і становлення економіки будь-якої сучасної держави неможливо без достеменно функціонуючої транспортної інфраструктури. Ефективна, безперебійна і прибуткова робота підприємств промисловості і торгівлі знаходиться в прямій залежності від регулярної діяльності транспортних організацій.

В умовах нового типу української економіки має місце якісно інший підхід до правового регулювання транспортних відносин. Існує нагальна необхідність у зміні ряду норм про перевезення, прийнятих у період планової системи господарювання, не розрахованих на ринкові відносини, що гальмують розвиток транспортних відносин.

Позитивною тенденцією сьогодні є триваюча модифікація транспортного законодавства: прийнято нові транспортні статuti і кодекси, проводиться уніфікація законодавства та приведення його у відповідність з вимогами міжнародних транспортних конвенцій та угод за участю України.

Повітряний транспорт в сучасних умовах, розвиваючись, активно займає нішу послуг з перевезення пасажирів, багажу та вантажів, оскільки має певні переваги порівняно з іншими видами транспорту – високу швидкість переміщення на великі відстані, оперативність і маневреність. Повітряний транспорт знаходиться поза конкуренцією у сфері доставки термінових і швидкопсувних вантажів. В епоху бурхливого розвитку торгівлі, ділових зв'язків і туризму у відносинах між державами, значення даного виду транспорту важко переоцінити.

Основним правовим засобом регулювання повітряних перевезень пасажирів, багажу та вантажів є цивільно-правовий договір, що має значну специфіку на авіаційному транспорті, експлуатація

якого завжди пов'язана з підвищеним ризиком для життя і здоров'я пасажирів, необхідністю постійного забезпечення авіаційної безпеки, а також збереження довірених для перевезення багажу і вантажів [1].

Варто зауважити, що у відповідності до чинного законодавства України кожний договір повітряного перевезення та його умови посвідчуються документом на перевезення, який видається авіаційним підприємством або уповноваженими ним організаціями чи особами (агентами). Такими документами на перевезення є: квиток – при перевезенні пасажирів; багажна квитанція – при перевезенні речей пасажирів як багажу; відповідні документи – при перевезенні вантажу, пошти та інших предметів. Форми документів на перевезення та правила їх застосування встановлюються УкрaviaТрансом.

Договір перевезення пасажирів та багажу посвідчується квитком встановленого зразка, який підтверджує укладення договору перевезення і містить істотні умови перевезення. Договір перевезення вантажу посвідчується вантажною авіаційною накладною, яка підтверджує укладення договору повітряного перевезення вантажу між перевізником і відправником, умови перевезення і прийняття вантажу перевізником. Умови договору, що містяться у вантажній накладній, являють собою короткий виклад основних положень щодо перевезення. Вантажна накладна складається і підписується відправником і вручається перевізнику разом із вантажем.

Однак, варто враховувати, що при будь-яких видах перевезень авіаційний перевізник завжди має право: встановити свої правила повітряних перевезень, які спрямовані на підвищення ефективності та якості перевезень і не містять умов та норм обслуговування пасажирів і клієнтури нижчих за рівень вимог, встановлених відповідним органом державної виконавчої влади; відмовити пасажирів в перевезенні у випадках, передбачених правилами перевезення на повітряних лініях.

У свою чергу, за пасажиром завжди залишається право відмовитися від повітряного перевезення і одержати назад суму грошей у порядку, встановленому законодавством України [2].

Отже, як висновок можна зазначити, що в рамках договірних відносин з повітряного перевезення пасажирів і багажу законо-

давством на перевізника покладається обов'язок здійснювати обслуговування пасажирів не тільки на борту повітряного судна, але і при продажу авіаційного квитка, а також при виконанні пасажиром необхідних передполітних формальностей в аеропорту відправлення.

Відносини, що виникають при перевезенні повітряним транспортом двох типів багажу (зареєстрованого та незареєстрованого) регулюються різними договорами, що володіють різними ознаками – договором перевезення пасажирів, яким охоплюється незареєстрований багаж (речі, що знаходяться при пасажирі, ручна поклажа) та договором перевезення багажу (зареєстрованого).

Література

1. Молчанов В. В. Гражданско-правовое регулирование воздушных перевозок. Автореф. канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.03 цивільне право; господарське право; сімейне право; міжнародне приватне право / В. В. Молчанов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/grazhdansko-pravovoe-regulirovanie-vozdushnykh-perevozok>.

2. Шульженко Ф. П. Транспортне право / Ф. П. Шульженко, О. О. Гайдунін, Р. С. Кундрік // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/6096/93/>.

УДК 347.463 (043.2)

Субота Д. С.,
студент,

Юридичний інститут,
Національний авіаційний університету, м. Київ
Науковий керівник: Горбатюк Я. В., асистент

ПОНЯТТЯ ДОГОВОРУ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ПРАВОМ УКРАЇНИ

Питання щодо визначення поняття договору перевезення вантажу повітряним транспортом є дискусійним питанням, яке не має однозначного тлумачення у юридичній літературі.

Поки що в Україні немає монографічних досліджень, присвячених даному договору. Аналіз зарубіжних джерел свідчить про те, що існують деякі дослідження, присвячені різним аспектам вантажних перевезень, зокрема повітряним транспортом. Проте, у них оминається увагою дослідження договору перевезення вантажу повітряним транспортом як цивільно-правового договору. Наведене не лише обумовлює вибір теми дослідження, але й свідчить про її актуальність.

Цивільний кодекс України вніс низку істотних новел у правове регулювання договірних зобов'язань, викликаних потребами ринкових реформ. Відповідно на практиці виникає чимало труднощів у застосуванні нових положень Цивільного кодексу України. Надзвичайну актуальність набуває проблема узгодження норм нового Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України та Повітряного кодексу України [2, с. 70].

Оскільки в Цивільному кодексі України дається лише загальне визначення договору перевезення вантажу, а в Повітряному кодексі не закріплене визначення договору перевезення вантажу повітряним транспортом, то аналізуючи дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених, можна визначити договір перевезення вантажу повітряним транспортом як такий, за яким одна сторона (повітряний перевізник) зобов'язується доставити повітряним шляхом довірений їй другою стороною (вантажовідправником або замовником) вантаж до аеропорту призначення у встановлені у договорі строки та видати його особі, яка має право на одержання вантажу (одержувачеві), а замовник зобов'язується сплатити за перевезення вантажу встановлену плату [2, с. 60].

Договір перевезення вантажу повітряним транспортом є цивільно-правовим договором про надання перевізних послуг, на який поширюються норми як загальних положень про зобов'язання Цивільного кодексу України, так і спеціальні норми "Перевезення". Такий договір, укладений у сфері господарювання, на засадах рівності, вільного волевиявлення, майновій самостійності його сторін, набуває також ознак господарського договору, на який мають поширюватися не лише норми Цивільного кодексу України, але й норми Господарського кодексу України, зокрема ст. 179-188, 306-316.

Чинне законодавство не містить прямої відповіді на питання